

Kulturutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 70 och 76 § i lagen om småbarnspedagogik

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 70 och 76 § i lagen om småbarnspedagogik (RP 9/2019 rd): Ärendet har remitterats till kulturutskottet för betänkande och till grundlagsutskottet för utlåtande.

Utlåtande

Utlåtande har lämnats av

- grundlagsutskottet GrUU 3/2019 rd

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Janne Öberg, undervisnings- och kulturministeriet
- projektchef Kukka-Maaria Berg, Utbildningsstyrelsen
- utvecklingschef Jarkko Lahtinen, Finlands Kommunförbund.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- justitieministeriet.

Inget yttrande av

- finansministeriet.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att den övergångsbestämmelse som reglerar ibruktagandet av en informationsresurs inom småbarnspedagogiken ändras. Förberedelserna för ibruktagandet av den informationshelhet som gäller personalen har inte framskridit enligt planerna när det gäller preciseringarna, systemintegrationerna och kommunernas beredskapsnivå för överföringen av uppgifter. Ibruktagandet kan när det gäller personaluppgifterna inom småbarnspedagogiken inte genomföras enligt den tidtabell som föreskrivs i lagen. Det föreslås att bestämmelser om tidtabellen för ibruktagandet i fortsättningen utfärdas genom förordning av statsrådet. Dessutom föreslås det

Betänkande KuUB 3/2019 rd

att bestämmelsen om kommunens skyldighet att separat föra in uppgifter om antalet anskaffade och med servicesedel ordnade platser inom småbarnspedagogiken och uppgifter om serviceproducenterna slopas, eftersom bestämmelsen blivit överflödigt.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt hösten 2019.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

Sammantaget anser utskottet att övergångsbestämmelsen om ibruktagandet av en informationsresurs i lagen om småbarnspedagogik (540/2018) ska ändras så att tidpunkten för när kommuner och samkommuner ska börja föra in uppgifter om personalen inom den småbarnspedagogiska verksamheten senareläggs med ett år. Således inträder skyldigheten den 1 september 2020 medan den enligt gällande lag började gälla den 1 september 2019. Övergångsbestämmelsens övriga övergångstider för kommuner, samkommuner och privata serviceproducenter förblir i överensstämmelse med den gällande lagen.

Arbetet med att samla in och föra in uppgifter i informationsresursen inom småbarnspedagogik har inletts i överensstämmelse med övergångsbestämmelserna i fråga om kommunerna och samkommunerna. I informationsresursen har det samlats in uppgifter om anordnare av småbarnspedagogik och deras verksamhetsställen och de barn som deltar i småbarnspedagogisk verksamhet och deras vårdnadshavare. Avsikten var att kommuner och samkommuner skulle börja föra in uppgifter om personalen inom småbarnspedagogik hösten 2019, men det visade sig oväntat svårt på grund av betydande datatekniska utmaningar. Den information som kommunala anordnare av småbarnspedagogik har är mer splittrad och organiserad på annat sätt än vad man hade vetskap om när lagstiftningen bereddes. Den tid som övergångsbestämmelsen gav för att genomföra informationsresursintegration, testning och kompatibilitet i datainnehållet samtidigt som informationssäkerheten garanteras visade sig vara alltför knapp för kommunerna, samkommunerna och deras systemleverantörer.

Enligt förslaget ska bestämmelsen om kommunens skyldighet att separat föra in uppgifter om antalet anskaffade och med servicesedel ordnade platser inom småbarnspedagogiken och uppgifter om serviceproducenterna utgå ur lagen om småbarnspedagogik, vilket utskottet stöder. I propositionen sägs det (s. 4) att uppgifterna framgår i informationsresursen utan ett separat införande, och att föra in dem separat är därför inte nödvändigt.

Utskottet tillstyrker lagförslaget i propositionen, men med följande anmärkningar och ändringsförslag.

Grundlagsutskottets ståndpunkt till bemyndigandet att utfärda förordning

I propositionen föreslås det att övergångsbestämmelsen (76 §) i lagen om småbarnspedagogik ändras så att bestämmelserna om när uppgifter ska börja föras in i informationsresursen inom

Betänkande KuUB 3/2019 rd

småbarnspedagogiken inte finns i lagen utan i stället utfärdas genom förordning av statsrådet, med undantag för bestämmelsen om skyldigheten enligt 76 § 1 mom.

Grundlagsutskottet konstaterar i sitt utlåtande (GrUU 3/2019 rd) att bemyndigandet att utfärda förordning har betydelse med avseende på 79 § 3 mom. i grundlagen. Det momentet föreskriver att det av en lag ska framgå när den träder i kraft. Av särskilda skäl kan det anges i en lag att tidpunkten för ikraftträdandet bestäms genom förordning. Det kan vara fråga om särskilda skäl exempelvis om de olika delarna av ett större lagstiftningskomplex ska träda i kraft vid samma tidpunkt och det när lagen stiftas ännu inte är möjligt eller ändamålsenligt att fastställa tidpunkten (RP 1/1998 rd, s. 130—131, se också GrUU 44/2018 rd, s. 4, och GrUU 7/2005 rd, s. 11/II). I sin praxis har grundlagsutskottet ansett att också en koppling av ikraftträdandetidpunkten till Finlands internationella förpliktelser eller exempelvis EU-lagstiftning utgöra ett sådant särskilt skäl (se t.ex. GrUU 36/2010 rd, s. 3/I, GrUU 21/2007 rd, s. 2/II, och GrUU 46/2006 rd, s. 3/II).

I propositionen motiveras behovet att ändra 76 § i lagen om småbarnspedagogik med att ibruktagandet av informationsresursen när det gäller personaluppgifterna inom småbarnspedagogiken inte kan genomföras enligt den tidsplan som föreskrivs i lagen. Förberedelserna för att ta i bruk informationsresursen har inte framskridit enligt planerna när det gäller integrationen av informationssystemet och kommunernas beredskapsnivå för överföringen av uppgifter. Enligt propositionen är en förordning ett mer flexibelt sätt än en lag för att ta i beaktande oförutsebara faktorer som kan påverka integrationen av informationssystemet och genomförandet av informationsresursen överlag. Grundlagsutskottet konstaterar i sitt utlåtande att det ansett att orsaker som gäller tidsplanerna för sådana administrativa åtgärder inte uppfyller kravet på särskilda skäl i grundlagens 79 § 3 mom. Föranstaltningar av detta slag hör till det normala lagstiftningsarbetet, och den behövliga tiden kan reserveras när beslut fattas om ikraftträdandet i samband med att en lag stadfästs (GrUU 11/2014 rd, s. 7/II, GrUU 4/2014 rd, s. 5/II, och GrUU 7/2005 rd, s. 11/II). Grundlagsutskottet menar att det saknar relevans för bedömningen att det här handlar om att bevilja tilläggstid för verkställighet av redan gällande bestämmelser. Grundlagsutskottet anser således i sitt utlåtande att det föreslagna 76 § 2 mom. måste ändras för lagförslaget ska kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning till dessa delar.

Följaktligen föreslår kulturutskottet att lagförslaget ändras så att lagen i stället för att innehålla ett bemyndigande att utfärda förordning får bestämmelser om när skyldigheten att föra in uppgifter inträder.

Avslutningsvis

Utskottet har noterat den föreslagna tidsplanen för införandet av uppgifter i anslutning till upprättandet av informationsresursen och inser eventuella utmaningar relaterade till tidsramen särskilt med avseende på ibruktagande av den informationshelhet som gäller personalen hos privata aktörer inom småbarnspedagogik. Utskottet understryker vikten av att aktörerna inom småbarnspedagogik får tillräckligt med anvisningar och handledning om sina skyldigheter när det gäller att ta i bruk informationsresursen inom föreskriven tid.

Betänkande KuUB 3/2019 rd

DETALJMOTIVERING

76 §. Tillämpningsbestämmelse om informationsresursen inom småbarnspedagogik. Med hänvisning till grundlagsutskottets utlåtande föreslår kulturutskottet att 2 mom. ändras så att myndigandet att utfärda förordning utgår. I stället ska momentet i analogi med 2 mom. i den gällande lagen innehålla bestämmelser om när kommunernas och samkommunernas skyldighet att föra in uppgifter om barnens föräldrar och andra vårdnadshavare inträder. I jämförelse med den gällande bestämmelsen ska momentet inte innehålla en bestämmelse om när kommuner och samkommuner ska börja föra in uppgifter om personalen, eftersom den tidpunkten föreslås bli senarelagd med ett år och således avviker från tidpunkten i fråga om införande av uppgifter om barnens vårdnadshavare.

Utskottet föreslår att paragrafen kompletteras med nya 3—5 mom. som följer:

I det nya 3 mom. föreskrivs det att kommuner och samkommuner ska föra in uppgifter om personalen från och med den 1 september 2020, vilket i överensstämmelse med propositionen är ett år senare än enligt den gällande bestämmelsen.

I det nya 4 mom. föreskrivs det att privata serviceproducenter ska föra in uppgifter om producenten och dess verksamhetsställen och om barn från och med den 1 januari 2020. Momentet motsvarar till innehållet det gällande 3 mom.

I det nya 5 mom. föreskrivs det att privata serviceproducenter ska föra in uppgifter om personalen och om föräldrar och andra vårdnadshavare i informationsresursen inom småbarnspedagogiken från och med den 1 september 2020. Momentet motsvarar till innehållet det gällande 4 mom.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Kulturutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 9/2019 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Betänkande KuUB 3/2019 rd

Utskottets ändringsförslag

Lag

om ändring av 70 och 76 § i lagen om småbarnspedagogik

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om småbarnspedagogik (540/2018) 70 § 5 mom. och
ändras 76 § som följer:

76 §

Tillämpningsbestämmelse om informationsresursen inom småbarnspedagogik

Kommuner och samkommuner ska föra in de uppgifter som avses i 70 § 1 mom. och de uppgifter om barn som avses i 70 § 3 mom. i informationsresursen inom småbarnspedagogiken från och med den 1 januari 2019.

~~Bestämmelser om när privata serviceproducenters ansvar för att föra in uppgifter inträder samt när kommuners och samkommuners ansvar för att föra in andra uppgifter än de som avses i 1 mom. inträder utfärdas genom förordning av statsrådet.~~

Kommuner och samkommuner ska föra in de uppgifter om föräldrar och andra vårdnadshavare som avses i 70 § 4 mom. i informationsresursen inom småbarnspedagogiken från och med den 1 september 2019.

Kommuner och samkommuner ska föra in de uppgifter om personalen som avses i 70 § 2 mom. i informationsresursen inom småbarnspedagogiken från och med den 1 september 2020.

Privata serviceproducenter ska föra in de uppgifter som avses i 70 § 1 mom. och de uppgifter om barn som avses i 70 § 3 mom. i informationsresursen inom småbarnspedagogiken från och med den 1 januari 2020.

Privata serviceproducenter ska föra in de uppgifter om personalen som avses i 70 § 2 mom. och de uppgifter om föräldrar och andra vårdnadshavare som avses i 70 § 4 mom. i informationsresursen inom småbarnspedagogiken från och med den 1 september 2020.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Betänkande KuUB 3/2019 rd

Helsingfors 1.10.2019

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Paula Risikko saml
vice ordförande Eeva-Johanna Eloranta sd
medlem Marko Asell sd
medlem Jukka Gustafsson sd
medlem Veronika Honkasalo vänst
medlem Kaisa Juuso saf
medlem Anneli Kiljunen sd
medlem Mikko Kinnunen cent
medlem Pasi Kivisaari cent
medlem Ari Koponen saf
medlem Sari Multala saml
medlem Mikko Ollikainen sv
medlem Sofia Vikman saml
ersättare Jouni Ovaska cent.

Sekreterare var

utskottsråd Marja Lahtinen.